

03.04.2014

Valtiovarainministeriö
Kunta- ja aluehallinto-osasto
valtiovarainministerio@vm.fi

Viite: Lausuntopyyntö VM064:01/2012 / 4.2.2014
Kauhavan kaupungin hallitus 31.3.2014 § 98

Asia: **Kauhavan kaupungin lausunto Valtiovarainministeriön kunta- ja aluehallinto-osastolle selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta pyydettyihin asiakokonaisuuksiin seuraavan lausunnon:**

1. Ehdotettavat kriteerit

Kriteerit ovat periaatteessa oikeita, mutta niiden sisältöä ja kuntakohtaisia vaikutuksia on vaikea arvioida. Laskentakriteerien vähentäminen on oikeasuuntainen muutos. Valtionosuusjärjestelmän on jatkossakin huomioitava riittävästi kuntien erilainen, sekä palvelutarpeeseen että palvelujen rahoittamiseen liittyvä asema johtuen mm. väestön ikärakenteesta ja tulotasosta.

Ikärakenne-kriteerissä on siis selvästi huomioitava lasten, vanhusten ja työelämän ulkopuolella olevien osuudella on merkittävä vaikutus kunnan palvelutarpeisiin eli huoltosuhteen pitää näkyä selkeästi kriteerissä. Yli 75-vuotiaiden ikäryhmien perushintoihin esitetty leikkaus on perusteeton ottaen huomioon ikäluokkien palvelutarpeen sekä sen, että ikäluokan keskimääräiset verotettavat tulot ovat selvästi työikäisten tuloja alhaisemmat. Positiivista on 16 - 18 -vuotiaiden ikäryhmän sisältyminen omana ryhmänään perushintaan, koska ikäryhmä on pääsääntöisesti vielä opiskelemassa eikä tästä syystä merkittävässä määrin osallistu palvelujen rahoittamiseen kunnallisen tuloveron kautta.

Sairastavuus lisää kuntien kustannuksia, joten sen tulee olla yksi valtionosuuskriteereistä. Kuntia pitäisi kuitenkin kannustaa myös ennaltaehkäisevään työhön ja sitä kautta parantamaan sairastavuusindeksiään. Esitetty uudistus ohjaa toiseen suuntaan, ja täten rapauttaa kansanterveystyön perimmäistä tarkoitusta ja tavoitteita.

Vieraskielisyyden ja koulutustaustan huomioiminen valtionosuuskriteerinä on perusteltua. Vieraskielisten osuuden lisäksi kertoimeen pitäisi vaikuttaa myös eri vieraiden kielten lukumäärä. Myös työpaikkaomavaraisuuden ottaminen uudeksi lisäosan perusteeksi on perusteltua.

Kauhavan kaupunki • Kauppatie 109 • 62200 Kauhava • puh 06 2412 900 • Y-tunnus 0208852-8

kirjaamo@kauhava.fi • www.kauhava.fi ,

Kaupungintalo
Kauppatie 109
62200 Kauhava
p 06 2412 900

Kehityskeskus
Kauppatie 109
62200 Kauhava
p 06 2412 900

Sivistysosasto
Härmäntie 18
62300 Härmä
p 06 2412 9800

Tekninen osasto
Päämajantie 6
62375 Ylihärmä
p 06 2412 9500

Maaseututoimi
Jääkärintie 80
62420 Korttesjärvi
p 06 2412 9400

03.04.2014

2. Ikäryhmien ja sairastavuuden painot

Uudessa mallissa ikärakenteen painoarvo laskee 82,4 prosentista 70,4 prosenttiin ja sairastavuuden painoarvo nousee 9,5 prosentista 24,0 prosenttiin. Vaikka vanhusväestö huomioidaankin sairastavuuskertoimessa, merkitsee esitetty uudistus suurta taloudellista menetystä kunnille, joissa vanhusväestön osuus on keskimääräistä suurempi.

Korkea sairastavuus lisää kuntien kustannuksia, joten sen perusteella ao. kriteerin painoarvon korottaminen on perusteltua. Uudessakin valtionosuusjärjestelmässä ikäryhmien ja sairastavuuden painoarvojen on oltava sellaisia, että vanhusväestön palvelujen rahoitus pystytään turvaamaan kaikissa kunnissa.

3. Muiden kriteerien painot

Työttömyysaste-kriteerin painoarvo esitetään pidettäväksi ennallaan eli 1,9 prosentissa. Kaksikielisuuden painoarvo nousee 0,2 prosentista 0,4 prosenttiin, vieraskielisuuden 0,2 prosentista 1,9 prosenttiin. Asukastiheys-kriteerin painoarvo laskee 0,8 prosentista 0,7 prosenttiin. Saaristo-kriteerin painoarvoksi on määriteltä 0,1 prosenttia (0,0) ja koulutustausta-kriteerin 0,6 prosenttia (0,0).

Valtionosuuden lisäosa muodostuu syrjäisyys-, Saamen kotiseutu- ja työpaikkaomavaraisuustekijästä.

Ao. kriteerien vaikutus kuntien palvelutuotannon kustannuksiin huomioiden muutokset ovat oikeansuuntaisia, mutta painoarvojen ehdottomaan oikeellisuuteen kannanottaminen on haasteellista.

4. Määräytymisperusteiden laskentaperiaatteet

Esitetty muutos yksinkertaistaa laskentaperiaatteita ja lisää perusteiden läpinäkyvyyttä. Kolmen ikärakenneluokituksen muuttaminen yhdeksi on oikea toimenpide. Ikäryhmäkohtaisessa perushinnassa tulee kuitenkin huomioida esitettyä paremmin ikäryhmien tarvitsemien palvelujen kustannukset.

5. Verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasaus

Verotuloihin perustuvan tasauksen lähtökohtana on ollut tukea alhaisen verotulon kuntia. Uudistuksessa häviäjiksi jäävät köyhimmät / alhaisimman verotulot euroa/asukas omaavat kunnat, eli tasauksen lähtökohta ei enää toteudu.

6. Siirtymätasauksen kesto ja porrastus

Valtionosuusjärjestelmän uudistaminen merkitsee varsin suurin muutoksia yksittäisten kuntien valtionosuuksiin, minkä johdosta uudistuksen käyttöönottoon esitetään 5 vuoden siirtymäkautta vuosiksi 2015 - 2019. Muutos olisi siis täysimääräisesti voimassa vuodesta 2020 lähtien.

5 vuoden siirtymäkausi on ehdoton minimi muutoksen toteuttamiseen. Samaan aikaan kohdistuva mittava valtionosuuksien leikkaus / kuntien omarahoitusosuuden kasvattaminen asettaa merkittäviä haasteita kuntatalouden tasapainolle.

03.04.2014

7. Muuta kommentit

Mikäli valtionosuusuudistus toteutetaan alustavan ehdotuksen mukaisena, pienenevät alle 20.000 asukkaan kuntien keskimääräiset valtionosuudet, kun taas yli 100.000 asukkaan kunnat hyötyvät uudistuksesta keskimäärin eniten. Uusituksen keskimääräisessä vaikutuksessa eri maakuntiin on niin ikään merkittäviä eroja. Ryhmien sisällä on sekä voittajia että häviäjiä. Valtionosuusjärjestelmän tulee jatkossakin omalta osaltaan mahdollistaa kuntien palvelujen rahoituksen koko maan alueella.

Erilaisten kompensatioiden (esim. veroperustemuutosten korvausten) maksatuksen tulisi erottaa valtionosuusjärjestelmästä.

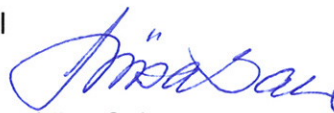
Toisen asteen koulutus on hyvä pitää erillisenä yhden putken valtionosuudesta. Valtionosuus on jatkossakin myönnettävä koulutuksen järjestäjälle.

Toivottavaa on, että myös tulevaisuudessa on mahdollista saada sekä oppilaitosten että yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin valtionosuutta tai -avustusta.

Kauhava 3.4.2014

KAUHAVAN KAUPUNKI

Harri Mattila
kaupunginjohtaja

Liisa Salo
hallintojohtaja